OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

TAALONTWIKKELING MONDELING NEDERLANDS																									
TOmn2	**Spreken**																								
OWL 2,5-4	Kan zich begrijpelijk uitdrukken met ondersteuning																								
TOmn3	**Actief deelnemen in een gesprek.**																								
OWL 2,5-4	Voert in spel- en klassituaties gesprekken met klasgen. en volwassenen																								

TAALONTWIKKELING SCHRIFTELIJK NEDERLANDS																									
TOsn1	**Schriftelijke boodschap verwerken**																								
OWL 2,5-4	Vertelt wat het ziet in een prentenboek (eenvoudige verhaallijn)																								
TOsn3	**Een schriftelijke boodschap overbrengen**																								
OWL 2,5-4	Kan al tekenend iets “schrijven”																								

TAALONTWIKKELING TAALBESCHOUWING NEDERLANDS																									
TOTN2	**NADENKEN OVER DE BELANGRIJKSTE ASPECTEN VAN HET TAALSYSTEEM. DAARBIJ TAALBESCHOUWELIJKE TERMEN GEBRUIKEN**																								
OWL 5-9	Onderzoekt nieuwe woorden en hun betekenissen																								
	Onderzoekt de samenhang tussen woorden en voorwerpen																								
	Leert op verschillende manieren nieuwe woorden ontdekken en kennen																								
	Klank en rijm																								
OWL 3-5	Kan rijmende woorden herkennen																								

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

LOGISCH WISKUNDIG DENKEN																									
WDlw4	**Redeneren over wiskundige patronen en verbanden**																								
Geen OWL	Geen leerlijn[1]																								
	Kan een patroon van 2 kleuren of 2 *vormen* 1 of 2 keer verderzetten[2]																								
WDlw7	**Logisch en algoritmisch denken**																								
OWL 2,5-4	Kan de betekenis van ‘en’, ‘of’ en ‘niet’ ervaren in concrete situaties																								

GETALLENKENNIS																									
WDgk1	**Inzicht verwerven in hoeveelheden**																								
	[3]Kan hoeveelheden op het zicht vergelijken																								
	Kan hoeveelheden met de één-één-correspondentie vergelijken																								
WDgk2	**Inzicht verwerven in tellen**																								
OWL 2,5-6	Kan de telrij opzeggen van 1 tot 3																								
	tot 5																								
	Kan synchroon tellen tot 3																								
WDgk4																									
OWL 2,5-4	Kan de begrippen delen en verdelen uitvoeren en ervaren																								

[1] Dit is hier echt bizar omdat er wel degelijk een leerlijn geformuleerd zou kunnen worden. We hebben dit dus zelf gedaan om kleuters te kunnen observeren en opvolgen.
[2] Steeds met materiaal. Er is kleutermateriaal genoeg voorhanden.
[3] Zelf toegevoegd omdat ons dit belangrijk genoeg lijkt om te observeren in de leerlijn

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:*																								
	Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik																								
	Gemaakt door Wendy Peerlings																								

LICHAAMS- EN BEWEGINGSPERCEPTIE																									
MZlb1	**Het eigen lichaam aanvoelen en rekening houden met zijn lichaamsgrenzen en -verhoudingen**																								
OWL 2,5-4	Kan de volgende lichaamsdelen **aanwijzen**																								
	en benoemen (ogen, mond, oren, buik, rug, handen, vingers, voeten, tenen)																								
MZlb2	**Een goede lichaamshouding aannemen**																								
OWL 2,5-7	Aannemen (op vraag)																								
MZlb6	**De voorkeurslichaamszijde, - bewegingsrichting en -bewegingsrotatie aanvoelen en deze efficiënt gebruiken**																								
OWL 4-6	Toont een duidelijke voorkeur voor links of rechts bij **eenhandige** taken[4]																								
	Toont een **duidelijke steun- en bewegingshand**[5]																								

KLEINMOTORISCH BEWEGEN																									
MZkm1	Zelfredzaam zijn in het uitvoeren van manipulatieve handelingen in verschillende situaties; deze handelingen nauwkeurig, gedoseerd en ontspannen uitvoeren																								
Geen leerlijn	*Kan de jas aan- en dichtdoen*																								
MZkm2	**Functionele grepen gedifferentieerd gebruiken voor het hanteren van voorwerpen**																								
Geen leerlijn	*Greep **met gesteunde** hand*[6]																								
MZkm4	**Vloeiend schrijven**																								
OWL 2,5-4	Experimenteert met en imiteert allerlei lijnen en eenvoudige vormen																								
OWL 4-6	*Pengreep: noteer de huidige fase!*[7]																								
	Imiteert (kopieert)[8] lijnen, vormen en geometrische figuren *(zie extra observatie)*																								

[4] In groot- en kleinmotorische taken ➔ **Ontwikkeling van de lateralisatie**
[5] ➔ **de intermanuele lateralisatieontwikkeling**
[6] ➔ **de intramanuele lateralisatieontwikkeling**
[7] ➔ **de ontwikkeling van de hand en handsturing (pengreepontwikkeling)**
[8] Verondersteld wordt dat hier 'kopiëren' bedoeld wordt. Imiteren veronderstelt dat iemand de beweging om tot de vorm te komen demonstreert waarna deze geïmiteerd wordt, kopiëren betekent van een voorgedrukte figuur een kopie natekenen (zonder de beweging die ervoor nodig is te zien). Dit onderscheid maakt Beery ook (Beery & Beery, 2010, Visual-Motor Integration Test 6th edition.

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:*																								
	Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

SPRAAKMOTORISCHE ONTWIKKELING																									
MZkm3	**Spraak- en gezichtsmotoriek beheersen**																								
	Kan korte klanken juist imiteren a e o u i																								
	Kan lange klanken imiteren aa ee oo uu ie																								
	Kan eu ui oe aai ooi oei correct imiteren																								
	*Kan b*elangrijke *medeklinkers correct imiteren (r, s, v, f, b, p, d, t, …)*																								

EXTRA: PENGREEPONTWIKKELING																									
MZkm2	**Functionele grepen gedifferentieerd gebruiken voor het hanteren van voorwerpen**																								
Geen leerlijn	*Kan een schaar correct hanteren*																								
OWL 2,5-8	*Pengreep fase1: vuistgreep zonder ronde opening tussen duim en wijsvinger*																								
OWL 2,5-8	*Pengreep fase 2: duimdwarsgreep of sleutelgreep met oppositie duim*																								
OWL 2,5-8	*Pengreep fase 3: meervingergreep met pincetgreep en oppositie duim*																								
OWL 2,5-8	***Pengreep fase 4: duidelijke steun- en bewegingsfunctie d1-2-3 t.o.v. 4-5***																								
	Tekenende hand rust op het blad																								
OWL 2,5-8	*Pengreep fase 5: driepuntsgreep, gesteund*																								
OWL 6-12	*Pengreep fase 5: driepuntsgreep, gesteund + **inscriptiebeweging***																								

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

Gem. OWL	***Kopiëren van de volgende figuren (extra toegevoegd)***																								
2;10	***Verticale lijn[9]*** ***(spontaan ↓ gevormd)***																								
3;00	***Horizontale lijn*** ***(spontaan → gevormd)***																								
3;00	***Cirkel[10]*** ***(noteer de draairichting en beginpunt!)***																								
4;01	*Recht kruis (+)* *(Kan het kind 2 lijnen kruisen?)*																								
4;04 - 4;07	*Schuine lijn* *(/ en \)*																								
4;06	*Vierkant* *(Kan het kind hoeken maken?)*																								
4;11	*Schuin kruis (X)* *(Kan het kind schuine lijnen kruisen?)*																								

2;10 jaar	3;00 jaar	3;00 jaar	4;01 jaar	4;04 jaar L 4;07 jaar R	4;06 jaar	4;07 jaar L 4;04 jaar R	4;11 jaar	5;03 jaar	5;06 jaar	5;09 jaar	6;05 jaar	6;08 jaar
			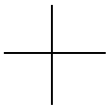	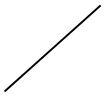		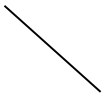	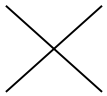	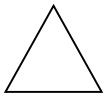	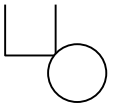		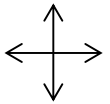	

[9] Het gaat hier over kopiëren. Imiteren van een verticale lijn zou al beheerst moeten zijn op 2;00 jaar, het imiteren van een horizontale lijn op 2;06 jaar dus de instapleeftijd.
[10] Een cirkel imiteren zou al moeten lukken op 2;09 jaar.

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

SE RELATIONELE VAARDIGHEDEN																									
SErv1	**Zich engageren in relaties, daar deugd aan beleven en uitdrukken**																								
OWL 4-12	Luistert en begrijpt gevoelens van anderen (inleven)																								
SErv2	**Verscheidenheid van mensen als een rijkdom ervaren en deze benutten.**																								
OWL 4-12	Kan rekening houden met anderen.																								
SErv3	**Samenwerken met anderen in een gemeenschappelijk doel.**																								
OWL 2,5-4	Kan korte tijd samen spelen.																								
	Kan langere tijd samen spelen.																								
OWL 3-5	Kan materiaal delen met anderen,																								
	Kan samenwerken met leeftijdsgenootjes																								
SErv4	**Kan bewust sociale rollen opnemen die het indiv. en groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten**																								
OWL 2,5-12	Kan omgaan met kritiek op de eigen prestaties en gedragingen																								
	en probeert er rekening mee te houden																								
OWL 4-8	Laat toe dat een ander de leiding neemt in samenspel																								
	Kan meedoen met wat en hoe de leraar vraagt																								
OWL 2,5-12	Helpt anderen,																								
OWL 2,5-12	Toont zorg en genegenheid bij mensen bij wie hij zich veilig voelt																								
OWL 2,5-12	Vraagt op gepaste wijze hulp als iets niet lukt																								
OWL 2,5-12	Kan op beleefde wijze vragen om iets te mogen gebruiken.																								

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

OWL 2,5-12	Vraagt gericht naar hulp na zelf te proberen,																							
OWL 4-12	Voelt zich goed in zijn vel, welbevinden en zelfvertrouwen opbouwen																							
OWL 4-12	Oogcontact maken met anderen in de groep																							
OWL 2,5-6	Kan waardering uitdrukken voor wat een ander zegt, kan en doet.																							
OWL 2,5-12	Kan kritisch zijn voor zichzelf,																							
OWL 2,5-12	Kan in een vertrouwde omgeving opkomen voor zichzelf																							
OWL 2,5-4	Kan zijn beurt afwachten,																							
OWL 4-8	Kan een fout of verlies of verdriet toelaten																							
SERV5	**Oplossingsgericht omgaan met conflictsituaties, in respect voor zichzelf en de ander(en)**																							
OWL 2,5-12	Doet beroep op een derde als een conflictsituatie uit de hand loopt																							
	Kan een conflictsituatie oplossen zonder volwassene en kiest voor geweldloze oplossingen voor conflicten																							

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:*																								
	Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik																								
	Gemaakt door Wendy Peerlings																								

SE OMGAAN MET GEVOELENS EN BEHOEFTEN																									
SEgb1	**Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken**																								
OWL 2,5-12	De basisemoties kunnen uitdrukken																								
	De basisemoties herkennen bij een ander																								
SEgb2	**Bewust omgaan met gevoelens en behoeften en deze binnen aanvaardbare grenzen uiten. Zelfbeheersing ontwikkelen.**																								
OWL 2,5-12	Kan bij verhalen of belevingen vertellen waarom iemand zich zo voelt,																								
	Toont een gepaste interne regulatie van gedrag																								
SEgb3	**Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van de anderen tegemoet te komen**																								
OWL 2,5-12	Kan een 'neen' van anderen aanvaarden																								

SE INLEVINGSVERMOGEN																									
SEiv1	**Zich empathisch inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen**																								
OWL 4-12	Kan ervaren en benoemen hoe het eigen handelen gevolgen kan hebben voor de ander.																								
SEiv2	**De eigenheid en grenzen van anderen respecteren**																								
OWL 2,5-12	Kan, wanneer iemand zijn grenzen aangeeft, deze respecteren.																								

SE SEXUEEL BEWUSTZIJN																									
SEgb4	**Genderbewustzijn, gendervriendelijk handelen en verschillende relatievormen (her-)kennen**																								
OWL 2,5-12	Herkent of iemand een jongen of een meisje is																								

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:*																								
	Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik																								
	Gemaakt door Wendy Peerlings																								

IDENTITEIT[11]	
IKid1	**Basisvertrouwen ontwikkelen**

WAARDENGEVOELIGHEID EN NORMBESEF																									
IKwn3	**Ervaren hoe waarden en normen kunnen verschillen naargelang de context en de levensbeschouwelijke traditie**																								
OWL 2,5-12	Ervaren dat waarden en normen die mensen hanteren kunnen verschillen																								

VEERKRACHT																									
IKvk4	**Situaties die als moeilijk ervaren worden en frustraties ombuigen door te zoeken naar mogelijkheden om er bevrijdend mee om te gaan**																								
OWL 2,5-12	Kan bij lastige en moeilijke situaties de hulp inroepen van anderen																								
IKvk5	**Grensoverschrijdend gedrag herkennen en er weerbaar mee omgaan**																								
OWL 2,5-6	Kan grensoverschrijdende situaties herkennen en melden bij vertrouwenspersonen																								

[11] Hier staan zoveel doelen, die niet altijd even concreet zijn, waardoor we een schooleigen keuze gemaakt hebben in wat we willen observeren en opvolgen.

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:*																								
	Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik																								
	Gemaakt door Wendy Peerlings																								

ZELFREGULEREND VERMOGEN																									
IVzv1	**Keuzes willen, durven en kunnen maken door betekenis te geven aan die keuzes en daar de verantwoordelijkheid voor op te nemen**																								
OWL 2,5-4	Kan **zelfstandig kiezen** uit een beperkt aanbod[12]																								
IVzv3	**Doelgericht en efficiënt handelen door taken te plannen, uit te voeren, erop te reflecteren en waar nodig bij te sturen in functie van zelfredzaam en zelfstandig functioneren**																								
OWL 2,5-4	Kan een activiteit / opdracht gedurende **korte tijd volhouden**																								
	Kan een act. / voorgestructureerde opdrachten **zonder onderbreken afwerken**																								
IVzv5	**Op een constructieve manier met feedback omgaan**																								
OWL 2,5-12	Aanvaardt en volgt aanwijzingen en correcties van begeleiders op[13]																								

ONDERZOEKSCOMPETENTIE																									
IVoc1	**Nieuwsgierig zijn naar en bereidheid tonen om het nieuwe te ontdekken en erover te leren[14]**																								
OWL 2,5-12	Stelt zich open voor het nieuwe																								
	Grijpt kansen tot exploreren aan																								
	Deelt nieuwe ervaringen met anderen																								
IVoc3	**Onderzoeksvragen formuleren, naar antwoord zoeken en bevindingen formuleren[15]**																								
OWL 2,5-7	Ervaart hoe iets werkt, leeft of in elkaar zit en **stelt er vragen over**																								
IVoc4	**Alleen en met anderen kritisch reflecteren op ervaringen en bevindingen en daaruit leren**																								
OWL 2,5-4	Kan na afloop **vertellen**[16] wat men gedaan heeft																								
	Kan gemaakte **taken controleren**																								
IVoc5	**Informatiebronnen hanteren**																								
OWL 2,5-5	Kan m.b.v. volwassene eenvoudige bronnen hanteren om iets te weten te komen																								

[12] [12] Wat links uitgelijnd is, zijn de doelen; rechts uitgelijnd de onderdelen binnen dat doel (de opsommingen op de website binnen één doel)

[13] Of het kind de taal begrijpt of niet, scoren we in het gedeelte 'taalontwikkeling'. Hier gaat het over het gedrag dat het kind stelt bij een aanwijzing of correctie.

[14] Als dit gedrag zich op kleuterleeftijd totaal niet laat zien, kan het een teken zijn van een meeromvattend ontwikkelingsprobleem.

[15] Als dit gedrag zich op kleuterleeftijd totaal niet laat zien, kan het een teken zijn van een meeromvattend ontwikkelingsprobleem.

[16] Taalvaardigheid en de kennis van onze taal inbegrepen.

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.

OWL 2,5 - 4 JAAR	*Voornaam kleuters:* Gebruiksrecht toegekend voor eigen gebruik Gemaakt door Wendy Peerlings																								

ONDERNEMINGSZIN																									
IVoz3	Noden en uitdagingen detecteren en er mogelijkheden en innovatieve oplossingen voor bedenken[17]																								
OWL 2,5-7	Gaat onder begeleiding op zoek gaan naar problemen en innovatieve oplossingen																								

GEZONDE EN VEILIGE LEVENSSTIJL																									
IVgv1	Zorg dragen voor de eigen mentale, sociale en fysieke gezondheid en veiligheid en die van anderen en daarbij aandacht hebben voor:																								
	Veiligheid en eerste hulp																								
OWL 2,5-8	Weet wanneer iemand **ziek, gezond of gewond** is																								
IVgv2	**Inschatten hoe gedrags- en omgevingsfactoren de gezondheid en veiligheid beïnvloeden en op basis daarvan, binnen veilige grenzen, risico's durven nemen.**																								
OWL 2,5-6	**Begrijpt preventieve aanwijzingen om risico op ziekte of ongeval te vermijden[18]**																								

ENGAGEMENT VOOR DUURZAAM SAMENLEVEN																									
IVds1	**De complexiteit van gebeurtenissen in de wereld ervaren, vaststellen en uitdrukken welke de gevolgen ervan zijn hier en elders, nu en later**																								
OWL 2,5-12	Ervaart de onmiddellijke gevolgen van eigen handelingen op de omgeving en op anderen																								

[17] Dit is een belangrijke verwijscluster in Wiskundig Denken, Logisch Wiskundig Redeneren (de WDlw-doelen).
[18] Het gaat hier niet over het begrijpen van de taal, maar over het inzien van de belangrijkheid van de aanwijzingen inzake veiligheid ➔ handelt het kind ernaar

Enkel gebruiks-, print-, kopieer- en verspreidingsrecht binnen de eigen school. We rekenen erop dat de auteursrechten gerespecteerd worden.